

El tema i el rema

per Albert Jané

Permutant els tres sintagmes *l'avi*, *vindrà* i *demà* obtenim sis oracions diferents:

1. *L'avi vindrà demà.*
2. *L'avi demà vindrà.*
3. *Vindrà l'avi demà.*
4. *Vindrà demà l'avi.*
5. *Demà l'avi vindrà.*
6. *Demà vindrà l'avi.*

Les oracions que tot seguit veiem que tenen existència en la llengua real són 1 i 6.

Cada una d'elles pot ésser adequada en dues situacions no exactament iguals:

1a) Responent a la pregunta general *Què farà, l'avi?*, cas en què el tema és *l'avi*, i el rema *vindrà demà*.

6a) Responent a la pregunta general *Com ho farem, demà?* (O *Què hi havia previst, per a demà?*), en què el tema és *demà* i el rema *vindrà l'avi*.

En tots dos casos, l'oració es pot reduir a l'element remàtic:

- 1a) *Vindrà demà.*
- 6a) *Vindrà l'avi.*

1b) Responent a la pregunta més restringida *Quan vindrà, l'avi?*, cas en què el tema és *l'avi vindrà* i el rema *demà*.

6b) Responent a la pregunta més restringida *Qui vindrà, demà?*, cas en què el tema és *Demà vindrà* i el rema *l'avi*.

En tots dos casos, l'oració es pot reduir a l'element remàtic:

- 1b) *Demà.*
- 6b) *L'avi.*

Les oracions 3 i 4 només semblen possibles amb el darrer terme, que seria el tema, en aposició:

- 3a) *Vindrà l'avi, demà.*
- 4a) *Vindrà demà, l'avi.*

És a dir que 3 seria una variant de 6a, i 4 seria una variant de 1a.

En una primera consideració no sembla que les oracions 2 i 5 puguin tenir existència real, és a dir, que siguin adequades a cap situació comunicacional. Una inflexió en l'entonació (després del segon sintagma, que potser caldria marcar amb una coma) permet de reconèixer-ne l'existència.

2b) *L'avi demà, vindrà.* En aquesta oració el rema és *demà*, que es diu amb èmfasi particular, i *l'avi* i *vindrà* formen el tema. Correspon a una doble pregunta. *I l'avi? Quan vindrà?* I és ben clar que es pot reduir al simple element remàtic: *Demà.*

5b) *Demà l'avi, vindrà.* Anàlogament, el rema és *l'avi*, que es diu amb un èmfasi molt marcat, i *demà* i *vindrà* formen el tema. Correspon a una doble pregunta: *I demà? Qui vindrà?* I és també ben clar que es pot reduir al simple element remàtic: *L'avi.*

És possible que, en tots sis casos, una inflexió diferent (potser marcada per una coma) permetria d'obtenir frases corresponents a situacions comunicacionals diferents.

